

Broedende roofvogels in de Wieringermeer in 1995

Leon Kelder en Bert Winters

VWG Wierhaven (Noord-Holland)

Het onderzoeksgebied beslaat de gemeenten Wieringen, Wieringermeer, Medemblik en een deel van Wervershoof (Vooroever), ofwel de volledige atlasblokken 14-15, 16, 17, 26, 27, 28, 36, 37, 38, 46, 47, 48 en gedeeltelijk de atlasblokken 14-25, 35, 56, 57 en 58. Een atlasblok is 5x5 km groot.

Afgelopen jaar is het gebied nauwkeuriger onderzocht dan in het verleden. Goede contacten met agrariërs droegen in belangrijke mate bij aan de volledigheid van het onderzoek.

Bruine Kiekendief *Circus aeruginosus*

Er werden 37 territoria vastgesteld, waarvan 35 in riet, 1 in luzerne en 1 in graszaad. Opvallend is dat minimaal 60% van de paren broedt in marginale biotopen als rietkragen langs tochten en sloten. Waarschijnlijk is de Bruine Kiekendief in een deel van het gebied onderteld. Dit heeft mede te maken met de geringe vindkans in open agrarisch gebied (Winters 1991). We schatten dat er in het werkgebied zo'n 40 paren hebben gebroed. Op plekken met een grote dichtheid (Vooroever, 5 op 120 ha) werd bigamie vastgesteld. Gemiddeld werden 4.8 eieren gelegd (3x 4, 2x 5 en 2x 6), en vlogen 2.4 jongen uit (5x 1, 1x 2, 6x 3 en 2x 4). Van de verdwenen eieren of jongen werd niets teruggevonden. Voedselgegevens staan vermeld in Tabel 1; let op de vissen en de Grote Bonte Specht. Opmerkelijk is de terugmelding van een in 1994 als jong geringde Bruine Kiekendief. De vogel werd in zijn tweede kalenderjaar vers dood gemeld in Groot-Brittannië.

Havik *Accipiter gentilis*

De zes gevonden territoria waren alle gesitueerd in de Wieringermeerbossen. Nesten zaten in beuk (1), eik (2) en sitkaspar (2). De leeftijd van de oudervogels was bij mannetjes in drie gevallen adult, bij de vrouwtjes waren twee van de vijf vogels juveniel. Gemiddeld werden 3.2 eieren gelegd (1x 2, 2x 3 en 2x 4) en vlogen 2.0 jongen uit (1x 1, 2x 2 en 1x 3). Het aantal jongen is laag vergeleken met andere onderzoeken (Bijlsma 1993). Eén broedgeval mislukte; in het nest werden twee eieren met dode embryo's aangetroffen. Een geringd jong vrouwtje werd binnen twee maanden teruggevonden langs de A7 op een kleine twee km van het nest. Prooien staan vermeld in Tabel 1. Opmerkelijk zijn het grote aandeel dat de Houtsnip (10.4%) inneemt, en de Wezel.

Sperwer *A. nisus*

In drie territoria werd één nest gevonden, waarin twee eieren werden gelegd. Het legsel mislukte. Het is vreemd dat de Sperwer zo schaars is en een gering broedsucces heeft. In de winter is de soort namelijk talrijk en de bossen zijn geschikt als broedplaats.

Buizerd *Buteo buteo*

Er werden negen territoria vastgesteld, waarvan zeven in de polderbossen en twee in singels. De vijf gevonden nesten in beuk, esdoorn, es, sitkaspar en grove den bevatten gemiddeld 2.2 eieren (1x 1, 2x 2 en 2x 3). Drie succesvolle paren brachten 2x 1 en 1x 2 jongen groot. Eénmaal werd nestplaatsconcurrentie met een Nijlgans waargenomen.

Torenvalk *Falco tinnunculus*

Met 20 territoria is de soort vermoedelijk onderteld. Gemiddeld werden 4.6 eieren gelegd (1x 3, 2x 4 en 6x 5) en vlogen 3.5 jongen uit (2x 2, 1x 3, 4x 4 en 1x 5). In de nesten werden vrij veel vogels als prooi aangetroffen. Dit duidt op een lage veldmuizenstand.

Boomvalk *F. subbuteo*

Er werden vijf territoria vastgesteld, waarvan één in bos, één in een boerderijtuin, één in een bosje in de bebouwde kom en twee in singels. Eén nest werd gevonden, waarin drie eieren werden gelegd en drie jongen uitvlogen. Let op de (adulte) Gierzwaluw (Tabel 1).

Tabel 1. Prooigegevens van roofvogels in Wierhaven 1995. *Prey items of raptors in 1995 in Wierhaven.*

Prooi-soort <i>Prey species</i>	Bruine Kiekendief <i>C. aer</i>	Havik <i>A. gen</i>	Buizerd <i>B. but</i>	Torenvalk <i>F. tin</i>	Boomvalk <i>F. sub</i>
Spitsmuis sp. <i>Sorex sp.</i>	-	-	1	-	-
Veldmuis <i>Microtus arvalis</i>	7	-	24	5	-
Bosmuis <i>Apodemus sylvaticus</i>	-	-	-	1	-
Muis spec. <i>Microtus sp.</i>	-	-	1	-	-
Bruine Rat <i>Rattus norvegicus</i>	1	-	-	-	-
Haas <i>Lepus europaeus</i>	6	1	1	-	-
Konijn <i>Oryctolagus cuniculus</i>	2	11	6	-	-
Wezel <i>Mustela nivalis</i>	-	1	-	-	-
Bergeend <i>Tadorna tadorna</i>	-	2	1	-	-
Wilde Eend <i>Anas platyrhynchos</i>	4	3	1	-	-
Torenvalk <i>Falco tinnunculus</i>	-	1	-	-	-
Fazant <i>Phasianus colchicus</i>	5	-	-	-	-
Meerkoet <i>Fulica atra</i>	1	-	-	-	-
Scholekster <i>Haematopus ostralegus</i>	1	1	-	-	-
Kievit <i>Vanellus vanellus</i>	1	-	-	-	-
Houtsnip <i>Scolopax rusticola</i>	-	8	1	-	-
Kokmeeuw <i>Larus ridibundus</i>	1	1	-	-	-
Visdief <i>Sterna hirundo</i>	1	-	-	-	-
Houtduif <i>Columba palumbus</i>	1	16	1	-	-
Postduif/duif spec. <i>Columba livia/sp.</i>	3	7	1	-	-
Ransuil <i>Asio otus</i>	-	-	1	-	-
Gierzwaluw <i>Apus apus</i>	-	-	-	-	1
Boerenzwaluw <i>Hirundo rustica</i>	-	-	-	1	-
Graspieper <i>Anthus pratensis</i>	1	-	-	-	-
Witte Kwikstaart <i>Motacilla alba</i>	-	-	1	-	-
Merel <i>Turdus merula</i>	-	-	3	-	-
Zanglijster <i>T. philomelos</i>	-	-	5	-	-
Vlaamse Gaai <i>Garrulus glandarius</i>	-	-	5	-	-
Ekster <i>Pica pica</i>	1	2	1	-	-
Kauw <i>Corvus monedula</i>	-	3	-	-	-
Zwarte Kraai <i>C. corone</i>	-	1	-	-	-
Spreeuw <i>Sturnus vulgaris</i>	4	6	-	10	3
Huisemus <i>Passer domesticus</i>	-	-	-	7	2
Brasem <i>Abramis brama</i>	1	-	-	-	-
Paling <i>Anguilla anguilla</i>	1	-	-	-	-
Totaal/Total	42	77	41	24	6

Tekening: Pieter de Haan

Conclusies

Roofvogelvervolgning werd niet met zekerheid vastgesteld, al verdwenen wel drie jonge Bruine Kiekendieven onder verdachte omstandigheden. De magere broedresultaten van de meeste soorten hebben vermoedelijk te maken met een lage veldmuizenstand (Bruine Kiekendief, Buizerd en Torenvalk), een populatie met jonge, onervaren vogels (Havik) en slecht weer in de jongenfase (alle soorten behalve de Boomvalk).

Dank

Inventarisatiegegevens zijn afkomstig van Gerrit Hazenhoek, Leon Kelder, Luc Smit, Leon van Tuyl, Wim Tijsen, Laurens van der Vaart, Cees de Vries, Otto de Vries, Bouke Weijers en Bert Winters. SBB Wieringermeer gaf toestemming om in de polderbossen te inventariseren en te ringen. Ben Koks en Herbert Postma hebben het ringwerk verricht.

Summary: Breeding raptors in Wieringermeer in 1995

An area of >30.000 ha of farmland (woodland area very restricted) in the northern part of the province of Noord-Holland was surveyed in 1995, resulting in 37 territories of Marsh Harrier (3x 4, 2x 5 and 2x 6 eggs/clutch, 5x 1, 1x 2, 6x 3 and 2x 4 young/nest), 6 territories of Goshawk (1x 2, 2x 3 and 2x 4 eggs/clutch, 1x 1, 2x 2 and 1x 3 young/nest), 3 territories of Sparrowhawk (the single nest failed), 9 territories of Common Buzzard (1x 1, 2x 2 and 2x 3 eggs/clutch, 2x 1 and 1x 2 young/nest), 20 territories of Kestrel (1x 3, 2x 4, 6x 5 eggs/clutch, 2x 2, 1x 3, 4x 4 and 1x 5 young/nest) and 5 territories of Hobby (1 nest with 3 eggs resulted in 3 fledglings). In the Marsh Harrier, bigamy was found at a site with 5 nests on 150 ha. Prey found during the survey is detailed in Table 1.

Adressen:

Leon Kelder, Vlasstraat 35, 1773 AL Kreileroord
Bert Winters, Hauwertstraat 6, 1671 EV Medemblik

